

Az ítéltábla **I.rendű felperes neve felperesnek** a jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Győri Törvényszék 2016. szeptember 5. napján kelt P.20.385/2015/46. számú és a 2016. október 24. napján kelt P.20.385/2015/50. számú kijavító végzéssel kijavított ítélete ítéletével szemben az alperes által 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

A feljegyzett 120.000 (egyszázhuszezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes javára 1.500.000,- Ft-ot és ezen összeg után 2011. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatot.

Ezt meghaladóan - a fűtés elégtelensége miatt érvényesített 500.000,- Ft megfizetésére irányuló - keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 6.350,- forint perköltséget, és megállapította, hogy a le nem rótt 120.000,- Ft kereseti eljárási illeték, 232.000,- Ft szakértői díj és 5.000,- Ft tanúdíj az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a szabadságvesztés büntetést töltő felperes 2011. november 8. napjától 2015. február 18. napjáig tartózkodott az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben. Az elhelyezése a 13., 16., 23., 31., 32., 06., 27., és 29. számú bruttó 25.32 m² , 7,43 m², 7,39 m², 4,44 m², 7,49 m², 7,41 m², 7,43 m², 4, 63 m² alapterületű zárkákban történt.

A 2011. november 12. napjától 2011. november 22. napjáig, a 2012. január 13. napjától 2012. január 23. napjáig, a 2014. május 19. napjától 2014. május 27. napjáig, 2014. július 9. napjától 2014. július 14. napjáig és 2014. szeptember 5. napjától 2014. szeptember 9. napjáig terjedő időszakok kivételével a zárkákban nem volt biztosított az 1 főre jutó 3 m² szabad mozgástér.

Az alperes az intézeti ablakok hőszigetelését nem biztosította maradéktalanul a biztonságtechnikai célból kialakított fémkeret és szárnyszerkezet alkalmazása miatt. A szigetelés hiányossága lassú szellőztetési folyamatot eredményezett, amely a belső hőmérsékletet csökkentette.

Az alperesi intézetben fűtési ütemterv alapján történt a fűtés, amelyről csak kivételesen, a Gazdasági Osztály vezetőjével egyeztetve lehetett eltérni. A fűtési rendszer hőcserélős, automata érzékeli a külső hőmérsékletet és annak megfelelően működik, abba kézi vezérléssel beavatkozni nem kell.

A felperes az elhelyezésével kapcsolatos sérelmek (zsúfoltság, fűtési elégtelenség és felszerelési hiányosság) miatt kártérítési eljárást kezdeményezett. Az alperes a kérelmét a ...-2/2015. számú határozatával elutasította. A határozatot a felperes 2015. március 18. napján vette át.

A felperes keresetében a túlsúfolt elhelyezése következtében elszenvedett sérelmei miatt 1.500.000.- forint, míg a fűtés elégtelensége miatt 500.000,- Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy a felperes - általa sem vitatott - túlsúfolt elhelyezését a jogszabályi kötelezettség teljesítése okozza.

Az elsőfokú bíróság az ítélete jogi indoklásában kiemelte, a perben tekintettel arra, hogy a felperesnek az alperessel fennálló jogviszonya az 1959. évi IV. törvény (r. Ptk.) hatálya alatt keletkezett, a r. Ptk. 75. és 76. §-a, illetve a felperes elhelyezése tekintetében 2014. december 31. napjáig az 1979. évi 11. tvr. és a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet, 2015. január 1. napjától a 2013. CCXL. törvény és a 16/2014. (XII.19.) IM rendelet szabályai alkalmazandók.

A törvényszék megítélése szerint az alperes által csatolt zárméretekből és létszámadatokból egyértelműen kitűnik, hogy - alperes által sem vitatottan - a felperes elhelyezése során - igen csekély időszak kivételével - a 3 m² szabad alapterületre vonatkozó követelmény nem teljesült.

A Kúria Pfv.VI.21.778/2010/4. és a Pfv.VI.22.372/2011/9. számú döntéseire utalással kifejtette, a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti, ha a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális mozgástér biztosításával nem teszik lehetővé.

A kártérítés mértékét a r. Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint érvényesülő Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A törvényszék az összeg meghatározása során nyomatékkel értékelte azt a körülményt, hogy az elhelyezési szabályok megsértése több éven keresztül valósult meg, ezért a kereseti kérelem szerint marasztalta az alperest.

A fűtési rendszer elégtelensége miatt érvényesített felperesi igény tekintetében a törvényszék az elutasító döntését arra alapította, hogy az alperes tanúbizonyítással maradéktalanul igazolta, hogy az intézetben a fűtés automata módon működik, abba a fogvatartottak igényei szerint beavatkozni nem lehet. Ezzel az alperes a fűtési rendszer működtetése körében felróható magatartás nem tanúsított.

Kifejtette, a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az elégtelen fűtés következtében kára keletkezett. A felperes a 2012-ben bekövetkezett megfázására tanúbizonyítást ajánlott fel, amelyet a törvényszék alkalmatlanságra hivatkozással elutasított.

A zárka hőmérsékletének elégtelensége tekintetében a törvényszék hangsúlyozta, hogy a kifogásolt hőmérséklet olyan objektív ténnyel (az épületszerkezet és a szigetelés korszerűtlensége) áll összefüggésben, amelynek kialakulása nem felróható az alperesnek. Megjegyezte, hogy ez a joghátrány a felperes szubjektív észlelésén alapult, a bekövetkeztét egyéb módon nem igazolta.

A törvényszék a 25% arányban pervesztes felperest perköltségviselésre kötelező rendelkezését a Pp. 78. § (1) és a 86. § (3) bekezdéseire alapította.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben annak megváltoztatását és elsődlegesen a felperes zsúfoltság miatt előterjesztett keresetének teljes elutasítását, másodlagosan a felperes javára megítélt kártérítés leszállítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 137.§ (1) bekezdésének 2014. december 31. napjáig hatályos szövege szerint a létszámot „lehetőség szerint” kell úgy meghatározni, hogy férfi elítéltek esetén 3 m² mozgástér jusson egy főre. Álláspontja szerint ezzel a megszővegezéssel a jogalkotó nem kötelező erővel, hanem az elvárás szintjén fogalmazta meg az elhelyezés paramétereit. Utalt az alperest terhelő befogadási kötelezettségére is.

Nem vitatta, hogy a jogszabályban előírt mozgástérrel a teljes fogvatartási időszak alatt nem tudta biztosítani, azonban ez rajta kívülálló objektív okok miatt történt, így felróhatóság nem terheli.

A szűkös forrásai ellenére folyamatosan törekedett a férőhelyek bővítésére.

A hátrány elhárítására alkalmas jogorvoslat elmulasztása körében kérte értékelni azt, hogy a felperes az általa sérelmesnek tartott helyzet fennállását nem jelezte az alperes felé, áthelyezését sem kérte.

A törvényszék az immateriális hátrány bekövetkeztét, a nem vagyoni kárpótlás indoklását alátámasztó felperesi tényelődás hiányában marasztalta az alperest.

Végül az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezésének helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem korláta között - az alperest a zsúfoltság elhelyezése miatt marasztaló elsőfokú rendelkezést érintően - bírálta felül.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve megalapozott tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel egyetértett.

Helytállóan állapította meg a törvényszék, hogy a polgári törvénykönyvről <<https://uj.jogtar.hu/>> szóló 2013. évi V. törvény <<https://uj.jogtar.hu/>> (Ptk.) hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54.§-a <<https://uj.jogtar.hu/>> szerint a jogvitára a 2014. március 15. napjáig hatályos 1959. évi IV. törvény. (rég. Ptk.) és a 16/2014. (XII.19.) IM rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni, figyelemmel arra is, hogy a 16/2014. (XII.19.) IM rendelet 207.§ (1) bekezdése szerint e rendelet szabályait a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet szerint folyamatban lévő kérelmek és panaszok esetében is alkalmazni kell.

A hivatkozott - perbeli időszakban hatályos - IM rendelet 121.§ (1) bekezdése szerint a zárkában a létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítélre 6 m³ légtér, férfi elítél esetén legalább 3 m² mozgástér jusson.

A (2) bekezdés szerint a mozgástér meghatározása szempontjából a zárka alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni.

A periratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes a felperes fogvatartásának időtartama alatt hosszabb ideig, 2011. november 8. napjától 2015. február 18. napjáig terjedő időszakban (2011. november 12. napjától 2011. november 22. napjáig, a 2012. január 13. napjától 2012. január 23. napjáig, a 2014. május 19. napjától 2014. május 27. napjáig, 2014. július 9. napjától 2014. július 14. napjáig és 2014. szeptember 5. napjától 2014. szeptember 9. napjáig terjedő időszakok kivételével) nem biztosította a minimális mértékű mozgástérrel.

Az alperes a felperes elhelyezése során kétséget kizáróan megsértette a fent hivatkozott jogszabályi előírást.

A felperes zsúfolt zárkában történt elhelyezése önmagában alkalmas az emberi méltóság megsértésére (r. Ptk. 75.§ és 76.§). A megfelelő, egy főre jutó mozgástér biztosításának elmaradása embertelen, megalázó bánásmódot jelent. Az alperes eljárása jogszabálysértő volt, ami a felperesnek kárt okozott. Ezért a kártérítési felelősség alól akkor mentesülhet, ha eljárása nem volt felróható.

A Kúria hasonló ügyekben hozott több eseti döntésében állást foglalt már abban a kérdésben, amennyiben a büntetés-végrehajtási intézet az IM rendeletben meghatározott, a fogva tartás során irányadó kötelezettségét nem teljesíti, azzal felróható magatartást tanúsít. A büntetés-végrehajtási intézményben az alperes kötelezettsége a jogszabályok betartása, a fogvatartott megfelelő elhelyezéséről való gondoskodás, ezért a felperest az intézményben ért sérelem miatt kártérítési felelősséggel tartozik. A felperes fogva tartásával összefüggésben őt ért sérelem miatti kárigényét az önálló jogalanyisággal rendelkező büntetés-végrehajtási intézettel szemben érvényesítheti (Kúria Pfv.IV..../2015/11.).

Az alperes a fellebbezési érvelésében az intézmény objektív körülményeire, a befogadási kötelezettségére hivatkozott.

Következtes a bírói gyakorlat azonban abban a kérdésben is, hogy a büntetés-végrehajtási intézet kártérítési felelőssége nem menthető ki a befogadási kötelezettségre és a szűkös költségvetési keretekre hivatkozással (Pfv.IV..../2015/11., Pfv.IV..../2015/6., Pfv.IV..../2016/9.).

Az alperes tehát önmagában azon az alapon, hogy befogadási kötelezettség terhelte, a kártérítési felelősség alól nem mentesülhet.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vont következtetést a kártérítési felelősség fennálltára, és kötelezte az alperest kártérítés fizetésére.

A törvényszék a kártérítés összegszerűségének megállapítása során a Pp. 206.§ (3) bekezdése szerint okszerűen mérlegelte a peradatokat, a jogsértések súlyát, a felperest a zsúfoltság következtében szükségszerűen sújtó hátrányokat. Az ítéletábla megítélése szerint alappal tulajdonított kiemelkedő jelentőséget a törvényszék annak, hogy a felperes túlsúfolt körülmények között történt fogva tartására rendkívül hosszú, több éves időtartamban került sor. Az elszenvedett hátrányokkal az elsőfokú ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés összege arányban áll.

Mindezen indokok alapján az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a pervesztes alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli. Az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46.§ (1) bekezdése alapján került megállapításra.

Győr, 2016. február 16.

.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr.Világi Erzsébet sk.
bíró

A kiadmány hitelűl:

kiadó